

Б. М. Бондар, Н. В. Трифонова

Волноваха

ВОЛНОВАХА – місто [Донецької області](#), райцентр. Знаходиться за 60 км на Пд. від обл. центру, на одній з найвищих точок Приазов. височини (282 м над р. м.). залізнич. вузол. Через В. проходить ділянка автостради держ. значення Донецьк–Маріуполь. Має автобусне сполучення з обл. центром, містами Запоріжжя, Докучаєвськ, Бердянськ, Маріуполь та з насел. пунктами Волновас. р-ну. Пл. 11,24 км². Насел. 24 647 осіб (2001, складає 93,5 % до 1989): українців – 75,1 %, росіян – 20 %, проживають також греки. Назву В. отримала від р. Мокра Волноваха, яка бере неподалік свій початок. Тер. сучас. В. була заселена вже в епоху бронзи, про що свідчать археол. розкопки стародав. поселення в пн.-сх. частині міста і знайдене поховання в кам'яній гробниці. Знайдена камінна статуя («баба») доводить перебування у цій місцевості кочівників. Виникнення В. пов'язане з будівництвом маріупол. ділянки (Оленівка–Маріуполь) Донецької кам'яновугіл. залізниці, яка була введена в експлуатацію 1881. У 1904 ст. В. стала вузловою. Це сприяло подальшому розвитку станції та пристанцій. с-ща. 1923 В. отримала статус смт і увійшла до складу Сретенського (згодом Жовтневого) р-ну, а 1925 стала його адм. центром. Від 1935 – центр Волновас. відділ. Пд.-Донец. залізниці. Від 1938 – місто. 1937–38 десятки працівників залізнич. вузла та с-ща стали жертвами сталін. репресій. Від 11 жовтня 1941 до 10 вересня 1943 – під нім.-фашист. окупацією. Гол. підприємства: локомотивне і вагонне депо, ВАТи – «Волновас. комбінат хлібопродуктів», «Приазовська геол.-розв. експедиція»; ТОВ «Волновас. кукурудзяний завод», автотранспортне та хлібоприймал. підприємства. У місті – 7 заг.-осв. шкіл, СПТУ, 6 дошкіл. закладів, школа мистецтв, Будинок дит. та юнац. творчості, станція юних техніків; Центр. нац. культур, [Волноваський краєзнавчий музей](#), Будинок культури, 4 б-ки; 2 лікарні, 3 фельдшер.-акушер. пункти, стоматол. поліклініка, станція переливання крові; спорт.-оздоров. центр, стадіон, ДЮСШ; парк відпочинку, готель, відділ. 3-х банків. Діє реліг. громада УПЦ МП. У місті встановлено 2 пам'ятники учасникам воєн. дій 1918–20, воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни, воїнам-афганцям К. Бабіну та В. Березовському, мемор. дошки Героям Рад. Союзу М. Орлову та О. Каневському, 1-му секр. Волновас. райкому М. Варуші. Видатні уродженці В.: ген. дир. Регіон. центру охорони материнства і дитинства В. Чайка, д-р тех. н. [В. Гетманець](#), д-р фіз.-мат. н. М. Самсоненко; письменник [В. Белоусов](#); скульптор [Ф. Зайцев](#), графік [Л. Кушнерьова](#); спортсмен ([гирьовий](#)

[спорт](#)) *О. Севостьянов.*

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Морылев Н. Н. Волноваха. Истор.-краевед. очерк. Д., 1972;
2. Тетерюк В. С., Морылев Н. Н. Волноваха: Путеводитель. Д., 1980.

Бібліографічний опис:

Волноваха / Б. М. Бондар, Н. В. Трифонова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-27726>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).